

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 12CoCsp/35/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8122202703
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Karol Krochta
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8122202703.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Karola Krochtu a členov senátu JUDr. Gabriely Világiovej a JUDr. Andreja Radomského v spore žalobcu: 1/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. X, XXX XX D., 2/ E. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. X, XXX XX D., obaja právne zastúpení: JUDr. Igor Šafranko, advokát so sídlom Sov. Hrdinov 163/66, 089 01 Svidník proti žalovanému: F. F., E., F. F. G. XX, H., I.: XX XXX XXX, právne zastúpenému: Advokátska kancelária Mária Grochová a partneri s.r.o., so sídlom Bočná 10, 040 01 Košice - mestská časť Staré Mesto, IČO: 36 863 017, v spore o primerané finančné zadostučinenie vo výške 6.472,51 Eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov, č.k. 7Csp/41/2022-156 z 31.05.2023 takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje rozsudok v napadnutom I. vyhovujúcom výroku a v III. výroku o trovách konania.
- II. Priznáva žalobcom voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnom skončení veci samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. V záhlaví tohto rozhodnutia identifikovaným rozsudkom (v spore v poradí druhým) súd prvej inštancie výrokom I. priznal žalobcom spoločne a nerozdielne titulom primeraného finančného zadostučinenia sumu 150,-Eur; výrokom II. žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a III. súvisiacom výrokom o trovách konania rozhodol tak, že ich plnou náhradou z prísudku zaviazal žalovaného.

2. Učinil tak po tom, ako mu bol jeho prvší rozsudok sp. zn. 7Csp/41/2022 z 28.09.2022 na odvolanie strán sporu, ktorým žalobcom titulom primeraného finančného zadostučinenia priznal celkovo sumu 50,-Eur (výrok I.), kde žalobu v prevyšujúcej časti zamietol (výrok II.) a žalovaného zaviazal k plnej náhrade trov konania z prísudku (výrok III.), uznesením odvolacieho súdu sp. zn. 12CoCsp/3/2023 z 09.03.2023 zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti, pretože (viď bod 11. zrušujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu) žalobcovia si podanou žalobou uplatnili primerané finančné zadostučinenia, kvantifikované celkovo sumou 6.472,51Eur, pozostávajúcej však z troch samostatných nárokov, a to konkrétne sumy 5.272,51Eur z titulu bezdôvodného obohatenia a dva krát sumy 600,-Eur z titulu dvoch neprijateľných zmluvných podmienok, kde zo žiadnej možnej interpretácie odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie vôbec nevyplývalo, aká celkovo súdom prvej inštancie priznaná výška/suma primeraného finančného zadostučinenia (a contrario zamietnutá výška/suma) pripadá, na ten ktorý, zo strany žalobcov žalobou uplatnený nárok.

3. Po citácii ust. § 1 ods. 1, § 2 písm. a/, § 3 ods. 3, ods. 5 zák. č. 250/2007Z.z., § 255 ods. 2, § 262 ods. 2 CSP svoje rozhodnutie vecne dôvodil tým, že predmetom žaloby je nárok žalobcov voči žalovanému na zaplatenie sumy 6.472,51Eur titulom primeraného finančného zadostučinenia

plynúceho z toho, že žalobcovia v konaní vedenom pod sp. zn. 9Csp/124/2020 na súde prvej inštancie v spojení s odvolacím konaním vedeným na odvolacom súde pod sp. zn. 22CoCsp/18/2021 boli v postavení žalovaných spotrebiteľov úspešní, pretože súd v označenom konaní konanie v časti zastavil, žalobu žalobcu, tu vystupujúceho na strane žalovaného vo zvyšnej časti zamietol a zároveň určil dve neprijateľné zmluvné podmienky v zmluvách žalovaného, a preto žalobcom, ktorí sa úspešne bránili proti nároku dodávateľa (tu opierajúc a odkazujúc na KS PO, sp. zn. 22Co/192/2016, 4Co/59/2019, NS SR sp. zn. 7Cdo/125/2019), priznal primerané finančné zadosťučinenie za každý nárok po 50,-Eur, teda celkovo vo výške 150,-Eur. Za významnú skutočnosť pre svoje rozhodnutie považoval to, že na základe Zmluvy o splátkovom úvere číslo XXXXXXXXXX zo dňa XX.XX.XXXX bol žalobcom poskytnutý zo strany žalovaného úver vo výške 43.290 Eur, pričom žalovanému zaplatili sumu iba vo výške 8.845,15 Eur. Je možné konštatovať, že žalobcovia tak žalovanému nezaplatili ani jednu tretinu poskytnutej istiny spotrebiteľského úveru. Za týchto okolností považoval v príkrom rozpore s dobrými mravmi, s princípom slušnosti a spravodlivosti, aby žalobcom ako dlžníkom z úverovej zmluvy, ktorí svoju povinnosť na základe Zmluvy o úvere zo dňa XX.XX.XXXX porušili, úver riadne a včas neuhradili, priznal nárok na primerané finančné zadosťučinenie a to vo výške 6.472,51 Eur. Žalobca 2/ na pojednávaní síce tvrdil, že úver je zaplatený, súdu však o tomto svojom tvrdení od prvotného rozhodnutia súdu, vrátane rozhodnutia odvolacieho súdu nepredložil žiadne dôkazy. Právna zástupkyňa žalovaného tieto tvrdenia poprela v celosti, a z tohto dôvodu bol súd toho názoru, že žalobca 2/ neunesol dôkazné bremeno ohľadne týchto jeho skutkových tvrdení o splatení celej istiny poskytnutého úveru žalovanému. Pri svojom rozhodovaní o výške primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal zo skutkových tvrdení žalobcov v žalobe zo dňa 16.03.2022, ktorí si ho uplatnili a odôvodnili svojím úspechom v základnom konaní vedenom na Okresnom súde Prešov v spore pod sp. zn. 9Csp/124/2020. Tvrdenia žalobcu 2/ o ujme na pojednávaní dňa 31.05.2023 z dôvodu výkonu záložného práva na byt v ich vlastníctve, nevzal do úvahy, išlo o zmenu skutkových tvrdení žalobcov a navyše tieto tvrdenia zo strany žalobcov neboli súdu preukázané žiadnym z dôkazných prostriedkov. Pokiaľ ide o argument žalovaného, že žalobca 2/ pri svojom výsluchu súdu nevedel zdôvodniť základ nároku pre priznanie finančného zadosťučinenia a už vôbec nie jeho výšku, k tomu uviedol, že v základnom konaní boli žalobcovia v pozícii žalovaných právne zastúpení advokátom, ktorý ich zastupoval a bránil ich práva, z tohto dôvodu nie je preto dôvodné žiadať od žalobcov ako spotrebiteľov kvalifikovať presne základ tohto nároku ako aj jeho výšku. Keďže ide o spoločný záväzok manželov z úverovej zmluvy, z ktorého je uplatňovaný nárok, zaviazal žalovaného zaplatiť túto sumu primeraného finančného zadosťučinenia spoločne a nerozdielne obidvom žalobcom ako manželom. Zároveň je potrebné vychádzať z konkrétneho prípadu pri priznávaní nároku na primerané finančné zadosťučinenie, pričom zdôraznil, že ide o inštitút, ktorý v žiadnom prípade nemá slúžiť spotrebiteľom v úmysle získať bezdôvodné obohatenie alebo obohacovať sa na úkor dodávateľa. V tomto kontexte je potrebné prihliadať aj na samotného dodávateľa, ktorý z ich strany nemá zaplatenú ani istinu poskytnutých finančných prostriedkov, ktoré boli dané do dispozičnej sféry žalobcov. Z tohto dôvodu súd priznal túto sumu a v prevyšujúcej časti žalobný návrh žalobcov ako nedôvodný zamietol. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení treba vychádzať z toho, že toto má plniť nielen funkciu satisfakčnú, ale aj funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradilo dodávateľa od nekalého konania, ktorého sa dopustil voči úspešnému spotrebiteľovi. Zároveň ho treba chápať ako odmenu za to, že spotrebiteľ sa pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojím úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že určením neprijateľnej zmluvnej podmienky je možné predpokladať, že dodávateľ ďalej v takomto konaní nebude pokračovať. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, táto vždy závisí od úvahy súdu. Pri jej určovaní sa zohľadňujú rôzne kritériá, a to hlavne intenzita, časové trvanie závadného konania, satisfakčná a sankčná funkcia. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/127/2017 citované ustanovenie má plniť satisfakčnú a jednak funkciu sankčnú. Jeho cieľom je predovšetkým odradiť dodávateľov od protiprávneho konania voči spotrebiteľom. Možno ho však chápať aj ako prostriedok na vyvolanie aktivity spotrebiteľov domáhať sa ochrany svojich práv proti dodávateľom v prípadoch, kedy dodávatelia ich práva hrubým spôsobom porušujú. Účelom finančného zadosťučinenia je dovŕšiť ochranu porušeného práva spotrebiteľa ako slabšej strany v spotrebiteľských zmluvách spôsobom, ktorý práve z tohto dôvodu vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom, ktorý citované ustanovenie zákona vyžaduje je, že spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitným predpisom. Pod úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť, že súd judikuje v prospech spotrebiteľa konkrétny nárok z porušenia práva alebo povinnosti, napríklad nárok zo zodpovednosti za škodu, z bezdôvodného obohatenia alebo vo výroku rozsudku určí neprijateľnosť konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve. Námietku premičania

vznesenú žalovaným neuznal, lebo premlčacia doba začína plynúť až právoplatnosťou rozhodnutia súdu v základnom konaní. O trovách konania rozhodol podľa zásady úspechu, pričom výška bude počítaná z prísudku.

4. Označený rozsudok včas podaným odvolaním, čo do I. vyhovujúceho výroku a čo do III. súvisiaceho výroku o trovách konania napadol žalovaný, tu poukazujúc na odvolacie dôvody uvedené v ust. § 365 ods. 1 písm. b/, f/, h/ CSP ako i čl. 6 ods. 1 Dohovoru (porušenie práva na spravodlivý proces, nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie veci). Odvolateľ na prvom mieste súdu prvej inštancie vytýka, že potom ako mu bol jeho prvý rozsudok zrušený pre nepreskúmateľnosť, v novom rozhodnutí zvýšil celkovú sumu primeraného finančného zadosťučinenia bez náležitého zdôvodnenia, hoc v rámci nového konania došlo iba k nariadeniu pojednávania, na ktorom bol vykonaný iba jeden nový dôkaz, a to výsluch žalobcu 2/, ktorý neuviedol žiadne skutočnosti odôvodňujúce zvýšenie primeraného finančného zadosťučinenia, ale naopak predniesol tvrdenia priamo vylučujúce dôvodnosť žalobou upleteného nároku. Tu vyslovil presvedčenie, že ak by z výsledkov prvého konania odvolací súd usúdil, že existovali dôvody pre zvýšenie primeraného finančného zadosťučinenia, bol by tak odvolací súd urobil sám. Ďalej odvolateľ súdu prvej inštancie vytýka, že ponechal nepovšimnutými a bez adekvátnej odpovede viaceré jeho zásadné argumenty, ktoré predniesol v rámci obrany proti žalobnému nároku. Zastáva názor, že pod úspešným uplatnením práva je potrebné rozumieť aktívne konanie spotrebiteľa, ktorá podmienka nemôže byť naplnená iba účasťou žalobcov v základnom konaní, v ktorom vystupovali v postavení žalovaných. Nebol vykonaný žiaden dôkaz svedčiaci o tom, že by v základom konaní žalobcovia tam v postavení žalovaných podali protižalobu. V nadväznosti na to akcentoval na skutočnosť, že pojem „úspešné uplatnenie práva“ je potrebné striktno odlišovať od pojmu „bránenie práva“ a stotožňovanie týchto pojmov by bolo v rozpore s kategorickými požiadavkami právnej istoty a bezbrehosti právneho poriadku. Navyše zistenie súdu o úspešnom uplatnení práva spotrebiteľmi nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, ale je práve naopak v rozpore s výpoveďou žalobcu 2/, ktorý doslova uviedol, že primerané finančné zadosťučinenie požadujú z dôvodu údajnej snahy žalovaného ich deložovať z bytu; sám žalobca 2/ teda nepožaduje primerané finančné zadosťučinenie za porušenie povinnosti, ktoré s nimi spojil tu odvolaním napadnutý rozsudok. Odvolateľ rovnako namieta právny názor súdu prvej inštancie, podľa ktorého premlčacia doba nároku na zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia, začína plynúť až od momentu úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti, ktorým sa rozumie právoplatnosť rozhodnutia v základnom konaní. Predmetný právny názor považuje za nesprávny pre jeho rozpor s ustáleným prístupom k posudzovaniu premlčacích nárokov, ktoré má byť závislé výlučne od objektívnych skutočností a medzi, ktoré patrí aj nárok podľa § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa. Žalobcom nič nebránilo, aby žalobu o zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia podali v trojročnej premlčacej dobe, ktorá začala plynúť v okamihu porušenia tej - ktorej povinnosti. Keďže porušením povinnosti, o ktorom bolo rozhodnuté v základnom konaní, boli nedostatky obsahu zmluvy o úvere zo dňa XX.XX.XXXX, rozhodujúcim okamihom pre posudzovanie premlčania satisfakčného nároku mohlo byť len uzavretie zmluvy. Premlčacia doma potom v zmysle citovanej judikatúry začala plynúť nasledujúcim dňom 23.05.2014 a skončila 23.05.2017. Žaloba však bola podaná na súd až 16.03.2022, takže došlo k premlčaniu nároku na zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia, čo v spojení s námietkou premlčania malo rezultovať do plného zamietnutia žalobného návrhu. Taktiež nezdieľa názor vyslovený v rozhodnutí NS SR, sp. zn. 6Cdo/127/2017, o ktorý opiera svoje rozhodnutie súd prvej inštancie, tu odkazujúc na skutočnosť, že ide o rozhodnutie ktoré nebolo zverejnené v zbierke rozhodnutí a preto nemá povahu judikátu. Preto namieta právny názor súdu prvej inštancie, že podmienkou vzniku nároku podľa § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa nemá byť aj vznik ujmy na strane dotknutého spotrebiteľa. Zásadným dôvodom, prečo je potrebné trvať na podmienke vzniku nemateriálnej ujmy, je nutnosť jej odlíšenia od iných kategórií ujmy, ktorá môže dotknutému subjektu vzniknúť. Opäť rovnako ako pri iných typoch satisfakčných nárokov aj tu totiž platí, že finančné zadosťučinenie nemá slúžiť na náhradu takej ujmy (najmä hmotnej škody), ktorej reparácia je predmetom iných právnych inštitútov. Práve preto je nevyhnutné, aby osoba domáhajúca sa zadosťučinenia podľa § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa zadefinovala, o kompenzáciu akej nemateriálnej ujmy má ísť, aby bolo možné posúdiť, že sa nedomáha duplicitného plnenia, ktoré je už „pokryté“ inými právnymi inštitútmi. Nemateriálna ujma je *conditio sine qua non* aj satisfakčného nároku podľa § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa, a tak sa k nej malo pristupovať aj z hľadiska procesných povinností subjektov, ktoré sa ho žalobne domáhajú. Bolo povinnosťou žalobcov označiť a preukázať, o akú nemateriálnu ujmu v ich prípade išlo, aby bolo možné posúdiť, či vôbec ide o ujmu kompenzovateľnú v mantineloch relevantného zákonného ustanovenia, ale aj či je požadované zadosťučinenie primerané povahe vzniknutej ujmy. V tomto kontexte je potom nesprávny i právny názor súdu prvej inštancie, podľa ktorého má priznané

primerané finančné zadosťučinenie predstavovať akúsi „odmenu“ za to, že sa spotrebiteľ pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a rovnako odmieta aj argumentačný rozmer súdu prvej inštancie, ktorý zvýraznil „benefit“ aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že určením neprijateľných zmluvných podmienok je možno predpokladať, že dodávateľ ďalej v takomto konaní nebude pokračovať. V neposlednom rade nedostal odpoveď ani na jeho námietku o absencii právomoci civilného súdu rozhodovať o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, ktorá právomoc podľa neho prináleží v tomto NBS. Navrhol zmenu ním napadnutej časti rozsudku súdu prvej inštancie znamenajúcu zamietnutie aj zvyšku žaloby. Súčasne uplatnil trovy konania.

5. Žalobcovia vo svojej odvolacej replike navrhli rozsudok v napadnutom rozsahu ako vecne správny potvrdiť a uplatnili trovy odvolacieho konania.

6. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má základné zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie, bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383, § 384 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 veta prvá CSP) a právnenmu zástupcovi žalovaného aj elektronicky (§ 219 ods. 3 veta druhá CSP), a dospel k záveru, že odvolaniu žalovaného nie je možné priznať úspech, keďže rozsudok je v napadnutých výrokoch vecne správny, čím boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 387 ods. 1 CSP).

7. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

8. Odvolací súd v odvolacom konaní tak posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích námietok v kontexte s namietaným porušením práva na spravodlivý proces, nesprávnymi skutkovými zisteniami a nesprávnym právnym posúdením veci, teda to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (ku tomu pozri napr. Ústavný súd SR, sp. zn. II.ÚS 78/05).

9. Na prvom mieste je nutné konštatovať, že odvolateľ v podstate opakuje svoju prvoinštančnú argumentáciu a prezentuje posudzovaný súdny spor cez prizmu ním opakovane prezentovaného právneho názoru na vec. Polemizuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie a v reakcii naň vyvodzuje inú/ odlišnú skutkovú a právnu súvislosť, na základe ktorej má za to, že žaloba žalobcov je nedôvodná.

10. V prejednávanvej veci je predmetom konania nárok žalobcov vyplývajúci z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa.

11. Podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona slovenskej národnej rady č. 372/1992 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý

na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

12. Vychádzajúc z tohto ustanovenia predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je úspešne uplatnenie porušenia práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zo strany spotrebiteľa na súde. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Postačuje ak k takémuto porušeniu práva alebo povinností dôjde.

13. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že v súčasnosti účinné znenie ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadosťučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinností ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi bolo spôsobilé privediť ujmu spotrebiteľovi. Od 10.06.2013 právo na primerané finančné zadosťučinenie vzniká už úspechom spotrebiteľa na súde v otázke preukázania porušenia práva alebo povinností ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi.

14. V tejto súvislosti zásadným je rozhodnutie NS SR, sp. zn. 3Cdo/31/2020 z 25.05.2022: „Eurokonformným a k slabšej strane spotrebiteľského vzťahu náležite ústretovým sa preto javí len taký výklad úpravy urobenej aj predmetom sporu v prejednávanej veci, pri ktorom splnením podmienky úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinností ustanovenej zákonom o ochrane spotrebiteľa a osobitnými predpismi, zakladajúcej právo spotrebiteľa na primerané finančné zadosťučinenie podľa čl. I § 3 ods. 5 vety tretej zákona, je vyslovenie sa súdom o porušení práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi v akomkoľvek rozhodnutí v prospech spotrebiteľa (aj vo forme konštatovania porušenia len v odôvodnení rozhodnutia ako otázky predbežnej)“.

15. Žalobcovia si uplatnili nárok na náhradu primeraného finančného zadosťučinenia v celkovej výške 6.472,51Eur, pozostávajúcej z troch samostatných nárokov, a to konkrétne sumy 5.272,51Eur z titulu bezdôvodného obohatenia a dva krát sumy 600,-Eur z titulu dvoch neprijateľných zmluvných podmienok.

16. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že v konaní bolo preukázané splnenie všetkých zákonných podmienok v zmysle ust. § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa. Tvrdenie žalobcov o úspechu v základnom konaní bolo preukázané rozsudkom Okresného súdu Prešov č.k. 9Csp/124/2020-191 zo dňa 25.03.2021, v ktorom súd vo výroku I. zastavil konanie v časti prevyšujúcej nárok žalobcu v tomto spore žalovaného na zaplatenie, vo výroku II. žalobu žalovaného zamietol, výrokom III. určil zmluvnú podmienku nachádzajúcu sa v zmluve o splátkovom úvere uzatvorenej medzi žalobcom ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom dňa 22.05.2014 v bode 2., ods. 2. v znení: Poplatok za upomienku vo výške 25 Eur za každú vystavenú upomienku je neprijateľný a v bode IV. svojho výroku určil zmluvnú podmienku nachádzajúcu sa v zmluve o splátkovom úvere uzatvorenej medzi stranami sporu dňa 22.05.2014 v bode 3., ods. 4. v znení: Došlé sumy sa použijú najskôr na úhradu splatných nákladov, poplatkov a úrokov z omeškania, úrokov a istiny, a to v tomto poradí, za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Rozsudkom Krajského súdu v Prešove č.k. 22CoCsp/18/2021-235 zo dňa 29.06.2021 bolo pripustené, aby z konania na strane žalobcu vystúpila obchodná spoločnosť F. F. E. a vstúpila obchodná spoločnosť J. F.. Bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie okrem výroku I. a náhradu trov odvolacieho konania súd nepriznal. Rozhodnutie sp. zn. 9Csp/124/2020 nadobudlo právoplatnosť dňa 16.07.2021.

17. Odvolací súd je toho názoru, že spotrebiteľ nie je povinný preukazovať ujmu, ktorá mu vznikla, pretože Zákon o ochrane spotrebiteľa priznáva právo na finančné zadosťučinenie nie len v prípade vzniku ujmy, ale už aj vtedy, keď mu ujma v nadväznosti na porušenie práva spotrebiteľa vzniknúť mohla. Samotné vyvolanie stavu žalovaným, na základe ktorého by žalobcom ako spotrebiteľom ujma mohla vzniknúť, je jedným z predpokladov na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Spotrebiteľ nie je povinný odôvodňovať vzniknutú ujmu a stav právnej neistoty, prípadne uvádzať iné skutočnosti týkajúce sa nároku na primerané finančné zadosťučinenie bezprostredne v konaní, v ktorom bolo vyslovené porušenie práva na ochranu spotrebiteľa. Pri posudzovaní predmetného nároku je potrebné podrobiť prieskumu a vyhodnotiť, či v danom zmluvnom vzťahu existovala už čo i len hrozba vzniku ujmy. Samotná povaha primeraného finančného zadosťučinenia neumožňuje jeho priame vyčíslenie, preto súdu nemusia byť predložené dôkazy o existencii ujmy.

18. Ani analogicky nemožno aplikovať ustanovenie § 13 a nasl. Občianskeho zákonníka, keďže Zákon o ochrane spotrebiteľa žiadnu postupnosť satisfakčných prostriedkov neustanovuje a rovnako neustanovuje, že k právu na finančné zadosťučinenie za porušenie spotrebiteľského práva spôsobom, ktorým môže prívodiť ujmu spotrebiteľovi, je potrebná určitá intenzita.

19. Odvolací súd sa stotožnil s právnym posúdením veci súdom prvej inštancie v otázke premlčania nároku, nakoľko jediným predpokladom na uplatnenie tohto nároku je, že spotrebiteľ na súde úspešne uplatnil porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Otázka úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti ako predpokladu uplatnenia nároku na primerané finančné zadosťučinenie bola vysvetlená v rozhodnutí NS SR sp. zn. 6Cdo/389/2015 zo dňa 14.09.2016 alebo 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.01.2019. Nielen judikatúra Najvyššieho súdu, ale aj Zákon o ochrane spotrebiteľa v ustanovení § 3 ods. 5 poslednej vety výslovne stanovuje, že jedinou podmienkou pre priznanie finančného zadosťučinenia je, že spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi.

20. V prejednávanej veci premlčacia doba na uplatnenie tohto nároku nemohla začať plynúť skôr, než dňom nasledujúcim po právoplatnosti príslušného rozhodnutia. Až moment „úspešného uplatnenia“ je *conditio sine qua non* (nevyhnutný predpoklad) pre súdne uplatnenie tohto nároku. Podľa právnych úvah žalovaného by nárok na primerané finančné zadosťučinenie bol premlčaný skôr, ako vôbec by takéto porušenie bolo judikované alebo vôbec zistené, resp. by došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia. Práve právoplatné judikovanie či už povinnosti vydať bezdôvodné obohatenie alebo neprijateľnosti zmluvnej podmienky je objektívnou okolnosťou pre začatie plynutia premlčacej doby. Počiatok teda vôbec nie je závislý na subjektívnom rozhodnutí spotrebiteľa. V prejednanom spore rozhodnutie Okresného súdu Prešov zo dňa 25.03.2021 č. k. 9Csp/124/2020-191, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 22CoCsp/18/2021-235 z 29.06.2021 nadobudlo právoplatnosť dňa 16.07.2021. Počnúc nasledujúcim dňom, t.j. 17.07.2021, mohli žalobcovia svoj nárok na primerané finančné zadosťučinenie uplatniť na súde. Žalobcovia podali na súde žalobu dňa 16.03.2022, čo znamená, že žaloba bola podaná v zákonom stanovenej trojročnej premlčacej dobe, a preto námietka premlčania prednesená žalovaným nie je dôvodná.

21. Podľa rozhodnutia NS SR, sp. zn. 7Cdo/92/2021 z 30.06.2022: „Pre priznanie práva na zadosťučinenie spotrebiteľa, ktorý úspešne uplatnil na súde porušenie práva alebo povinnosti v zmysle § 3 ods. 5 tretia veta zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, je rozhodujúcim kritériom primeranosť požadovaného zadosťučinenia; jeho konkrétnu výšku určuje súd úvahou so zreteľom na okolnosti každého jednotlivého prípadu“.

22. Výška primeraného finančného zadosťučinenia podľa Zákona o ochrane spotrebiteľa spočíva teda na voľnej úvahe súdu, ktorá nemôže byť svojvoľná. Pri stanovení výšky treba vychádzať zo závažnosti porušenia práv, povinností, z okolností tak na strane žalobcov ako aj žalovaného, okolností, za ktorých došlo k porušeniu práv, povinností. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa žalobcu, resp. na kompenzáciu jeho majetkovej škody, ale v danom prípade musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany. Základom pre určenie sumy peňažného zadosťučinenia je primeranosť a súd túto sumu určí na základe vlastnej úvahy. Je teda posudzovaná podľa subjektívnej povahy a zohľadňuje všetky skutočnosti, ktoré viedli spotrebiteľa k podaniu žaloby o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

23. Kritériom kvantifikácie nároku by mali byť podľa odvolacieho súdu najmä okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo, ich dosah na sféru individuálnych preferencií spotrebiteľa, ako aj závažnosť porušenia práv spotrebiteľa. Konkrétna výška priznaného finančného zadosťučinenia musí zohľadňovať skutkové okolnosti danej veci a spĺňať požiadavku primeranosti.

24. Odvolací súd je zároveň rovnakého názoru ako súd prvej inštancie, že aj bez stanovenia kritérií výšky primeraného finančného zadosťučinenia, treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradilo dodávateľa od nekalého konania, ktorého sa dopustil voči úspešnému spotrebiteľovi a jednak ho treba chápať aj ako odmenu za to, že sa spotrebiteľ pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojím

úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite.

25. Podanou žalobou v základom konaní sa žalobca (teraz žalovaný) domáhal zaplata sumy 39.717,36Eur s prísl. od žalovaných (teraz žalobcov). Žalobcovia taktiež aj s prihladnutím na postoj žalovaného v základom v konaní, v ktorom zotrval na dôvodnosti ním podanej žaloby, vyúsťujúceho až do podania odvolania v základom konaní, boli dlhodobo nedôvodne vystavení psychickému vypätiu a stavom právnej neistoty, a to až do doby právoplatného ukončenia konania vo veci samej pred odvolacím súdom. Pokiaľ ide o rozsah finančného zadosťučinenia, ako už bolo vyššie uvedené, predpis neustanovuje žiadne kritériá, ktoré by bolo potrebné pri určení výšky zadosťučinenia zohľadniť. Jediným kritériom je primeranosť finančného zadosťučinenia, ktorého výšku v súdnej veci správne súd prvej inštancie určil svojou, v rozhodnutí jednoznačne dostatočne identifikovanou úvahou (bod 16. napadnutého rozhodnutia). Túto nemožno spochybniť ani cez prizmu zrušenia prvého rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolacím súdom, ktorým súd prvej inštancie priznal žalobcom celkovo sumu 50,-Eur, pretože dôvodom zrušenia prvého rozhodnutia súdu prvej inštancie bola jeho nepreskúmateľnosť, keďže nebolo z neho zrejme aká celkovo súdom prvej inštancie priznaná výška/suma primeraného finančného zadosťučinenia (a contrario zamietnutá výška/suma) pripadala, na ten ktorý, zo strany žalobcov žalobou uplatnený nárok, čo ako už odvolací súd uviedol vo svojom prvom zrušujúcom rozhodnutí (viď bod 12. jeho odôvodnenia), vylučovalo meritórny odvolací prieskum (prehodnotenie vecnej správnosti) prvého rozhodnutia súdu prvej inštancie.

26. Podľa § 290 CSP Spotrebiteľský spor je spor medzi dodávateľom a spotrebiteľom vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy alebo súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou. V súdnej veci ide bezpochyby o nárok vyplývajúci z porušenia spotrebiteľskej zmluvy (práva) a preto nemôžu byť žiadne pochybnosti o právomoci civilného súdu rozhodovať v danej veci (snáď ak by to tak nebolo, uvedené by už bolo dávno judikované aj s poukazom na § 380 ods. 2 CSP).

27. K odmietavému postoj žalovaného k názorom súdu prvej inštancie prezentovaných v odôvodnení tu napadnutého rozhodnutia, ktoré sa opierajú o názory NS SR vyjadrené v jeho rozhodnutí pod sp. zn. 6Cdo/127/2017 dôvodiac, že to nie je judikátom, lebo nebolo uverejnené v zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí sudov SR odvolací súd poukazuje na judikát R 71/2018, podľa ktorého: „...patrí do pojmu „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“ aj prax vyjadrená dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili“. Odvolací súd nemá vedomosť, aby boli názory vyslovene v žalovanom namietanom rozhodnutí NS SR spochybnené neskoršími inými rozhodnutiami NS SR. Rovnaké platí i pre ostatné tu zmieňované rozhodnutia NS SR.

28. Odvolací súd preto podľa § 387 ods. 1 CSP rozhodnutie súdu prvej inštancie v I. vyhovujúcom výroku ako vecne správne potvrdil, keď tento správne rozhodol i o nároku na náhradu trov konania (odvolacími dôvodmi osobitne nespochybneným) výrokom III.. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na správne a úplné odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie v časti trov konania. I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov, súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam. Preto na ďalšiu pre spor irelevantnú argumentáciu odvolateľa, zachádzajúcu do nadbytočných podrobností, nespôsobilú už privodiť zmenu názoru dovolacieho súdu, nepovažoval odvolací súd za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

29. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešným žalobcom v odvolacom konaní priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti neúspešnému žalovanému v plnom rozsahu. O výške priznanej náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením vydaným súdnym úradníkom po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí (§ 262 ods. 2 CSP). Odvolací súd nezistil žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa na postup podľa § 257 CSP.

30. Obiter dictum k verejnému vyhláseniu rozsudku odvolací súd uvádza, že termín verejného vyhlásenia rozsudku bol stanovený na deň 30.11.2023 o 9.30hod., v pojednávacej miestnosti č.d. 103, a to dňa 23.11.2023. V tento deň odvolací súd termín verejného vyhlásenia rozsudku zverejnil na svojej úradnej tabuli a svojej internetovej stránke. Rovnako v tento deň bol termín verejného vyhlásenia rozsudku

na žiadosť učenú v odvolaní oznámenú elektronicky aj právnomu zástupcovi žalovaného, ktorý si však elektronické upovedomenie do termínu vyhlásenia rozsudku neprevzal. Aj napriek uvedenému má odvolací súd za to, že bola bez akýchkoľvek pochybností naplnená litera zákona - § 219 ods. 3 CSP tak veta prvá ako i veta druhá. Povinnosťou súdu je totiž v prípade žiadosti strany, tej aj elektronicky oznámiť termín verejného vyhlásenia rozsudku. Túto povinnosť si odvolací súd splnil a tomu potom nemožno na ťarchu pripísať skutočnosť, že si právny zástupca žalovaného toto elektronické upovedomenie neprevzal. Týmto postupom odvolacieho súdu tak aj vzhľadom napr. na rozhodnutie Ústavného súdu SR, sp. zn. II. ÚS 162/2020 15. apríla 2020: [„Sťažovateľom namietaný nezákonný postup krajského súdu (neoznámenie miesta a času verejného vyhlásenia rozsudku elektronickými prostriedkami) ešte nemusí znamenať porušenie ústavných práv sťažovateľa, a to vzhľadom na intenzitu zásahu do jeho ústavných práv oslabenú tým, že krajský súd oznámil miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku sťažovateľovi a verejnosti na úradnej tabuli, resp. na internetovej stránke súdu“] nemohlo byť odňaté právo žalovaného na prístup k súdu.

31. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C.s.p.).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).